

EGYETEMI KÖNYVTÁR

OLVASÓTERME
SZEGEDEN

D.

164.

55388

S. 119.

ÉRTEKEZÉSEK

ÉSZETTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

II. OSZTÁLY RENDELETÉBŐL

SZERKESZTI

SZABÓ JÓZSEF

OSZTÁLYTITKÁR

XI. KÖTET. XXI. SZÁM. 1881.

BUDAPESTI SZÉKES FŐVÁROS

KÖNYVTÁRA.

Beszerzési napló
évszám: 1895

felvétel: 1715

EMLÉKBESZÉD

KENESSEY ALBERT

LEVELEZŐ TAG FÖLÖTT.

GALGÓCZY KÁROLYTÓL.

(Felolvasta az összes ülésen 1880. december 20.)

Ára 10 kr.

BUDAPEST, 1882.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

É R T E K E Z É S E K

a természettudományok köréből.

Első kötet. 1867—1870.

Második kötet. 1870—1871.

Harmadik kötet. 1872.

Negyedik kötet. 1873.

Ötödik kötet. 1874.

Hatodik kötet. 1875.

I. Emlékbeszéd gr. Lázár Kálmán felett. Xántus. 10 kr. — II. Dorner József emléke. Kalchbrenner. 12 kr. — III. Emlékbeszéd Török János l. t. felett. Érkövy. 12 kr. — IV. A suly- és a hő állítólagos összefüggéséről. Schuller. 10 kr. — V. Vizsgálatok a kolozsvári m. k. tud. egyetem vegytan. intézetéből. Dr. Fleischer. 20 kr. — VI. A knyahinai meteorkő mennyileg vegyelemzése. Dr. Than. 10 kr. — VII. A színérzésről indirect látás mellett. Dr. Klug. 30 kr. — VIII. Egy felszíni Hypogaeus. Hazslinszky. 10 kr. — IX. A margitszigeti hévforrás vegyi elemzése. Than. 10 kr. — X. Öt közlemény a m. k. Egyet. vegytani intézetéből. Előterjeszti Than. 20 kr. — XI. A kőzetek tanulmányozásának módszerei stb. Dr. Koch. 30 kr. — XII. Nyolcz közlemény a m. k. egyetem vegytani intézetéből. Előterjeszti Than. 30 kr.

Hetedik kötet. 1876.

I. Vizsgálatok a kolozsvári m. k. tud. egyetem vegytani intézetéből. Közl. Dr. Fleischer. 20 kr. — II. Báró Prónay Gábor emléke. Haberern. 12 kr. — III. A légnymás változásainak pontos meghatározásáról. Schuller. 10 kr. — IV. Négy közlemény a m. kir. orvosi tanintézetből. Bemutatja Dr. Thanhofer. 50 kr. — V. Pólya József emléke. Dr. Török. 10 kr. — VI. Tanulmányok a talaj abszorptiója fölött. Dr. Pillitz. 20 kr. — VII. A szőlő öbölje. Hazslinszky. 10 kr. — VIII. Az agy féltekéinek és a kis agynak működéséről. Balogh. 40 kr. — IX. Krystálytani vizsgálatok a betléri wolnynon. 3 képtáblával. Szécskay. 30 kr. — X. Az agy befolyásáról a szivmozgásokra. Balogh. 10 kr. — XI. Két isomér Monobromitronaphthalinról. Dr. Fabinyi. 10 kr. — XII. Kubinyi Ferencz és Ágoston életrajzuk. Nendtvich. 10 kr. — XIII. Jelenté Görögországba tett geologiai utazásairól. Dr. Szabó. 10 kr. — XIV. A felsőbányai trachit wolframitja. 1 táblával. Dr. Krenner. 10 kr. — XV. Vizsgálatok a kolozsvári m. k. tud. egyetem vegytanintézetéből. 6) A cyansav vegyületek szöveti alkatáról. Dr. Fleischer. 10 kr. — XVI. A villanyosság kiegyenlődése a szikrában és a szigetelők oldalinfluenciája. Kont. 10 kr.

Nyolczadik kötet. 1877.

I. Az isogonok rendhagyó menetéről Magyarország erdélyi részeiben. Schenzl. 40 kr. — II. A hortobágyi keserűvíz elemzése. Dr. Schvarcz. 10 kr. — III. Adatok a járulékos gyökerek fejlődéséhez. Schuch. 10 kr. — IV. Vizsgálatok a fulminátok (dúrsavvegyek) vegyalkata felett. Dr. Steiner. 20 kr. — V. Az emberi vese Malpighi-féle lobrai. Lenhossék József. 20 kr. — VI. Adalékok a kárpátok földtani ismeretéhez. Hantken Miksa. 10 kr. — VII. Tanulmányok az aldehidek vegyületeiről phenollokkal. (Első értekezés.) Dihydroxyphenyl-aethan és vegyületei. Dr. Fabinyi Rudolf. 10 kr. — VIII. Magyarhoni Anglesíték. Székfoglaló értekezés Dr. Krenner József Sándortól. (9 táblával.) 20 kr. — IX. A vas chemiai alkata és keménysége közötti vonatkozások. Kerpely Antaltól. Két táblával és több rajzzal a szöveg között. 20 kr. — X. Ásvány- és közettani közlemények Erdélyből. Dr. Koch Antal lev. tagtól. 20 kr. — XI. Emlékbeszéd Dr. Entz Ferencz a m. tud. akadémia levelező tagja fölött. Galgóczy Károly, lev. tagtól. 10 kr. — XII.

SZEK
DUPLUM

BUDAPEST SZÉKES FŐVÁROS
KÖNYVTÁRA.

ÉRTEKEZÉSEK

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL:

Beszerzési napló

1895

évszám:

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

folyószám:

14/5

A III. OSZTÁLY RENDELETÉBŐL

SZERKESZTI

SZABÓ JÓZSEF

OSZTÁLYTITKÁR.

AJÁNDÉK

XANTUS JÁNOS

hagyatékából.

Emlékbeszéd Kenessey Albert levelező tag felett.

Galgóczy Károlytól.

(Felolvasta az összes ülésen 1880. decz. 20.)

Szellemi műveltség s anyagi jólét: a két sarkpont, a mely körül az emberi tevékenység forog, hogy a földi lét rendeltetése: a boldogság és megelégedés keresésében előhaladjon. Korunk tevékenységének főiránya: az anyagi jólétre törekvés felé hajlik. Még a szellemi fejlődés is túlnyomólag ezt az irányt igyekszik követni. Jelszó: a szellemi emelkedésnek is az anyagi erő az alapja; szellemileg fejlett és erős, csak az anyagilag is erős nép és nemzet lehet!

Az anyagi jólét leggyorsabb hatványozója a kereskedelem. Legrégibb történelmi bizonyítékok szólnak ez alaptétel mellett. Az őskorban is a kereskedő nemzetek voltak leggazdagabbak és leghatalmasabbak. A legujabb korból Angolország gazdagsága s világuralma, Amerika gyors emelkedése bizonyítják ezt.

Szerencsés az az ország és nemzet, a mely az ezt segélyző természeti tényezők birtokában van. Az, — multja bármily szerény, — birja jelen állásának és jövőjének biztosítékát.

Magyarország s a magyar nemzet, e részben nem tartozik a legszerencsésebbek közé. A kereskedelmi szellem nem nagy mértékben jellemző sajátsága nemzetünknek. De azért nem vagyunk igen jelentékeny természeti tényezőknek is hijával. Az országunkat középen hasító hatalmas Duna folyam, Európa

fő életereinek egyike. Fiumét és a magyar tengerpartot az ország régóta a magyar korona gyöngyének nevezi. Mindezek az anyagi előhaladás s a világkereskedelem kifejtésére nézve nagy természeti kincset rejtenek magokban. Letűnt századok mulasztása, hogy e természeti kincsek elhanyagoltattak s a hajózás kifejtése által nem emeltettek a nemzeti gazdagság és erő, rendeltetésök szerint illetékes tényezőivé. — Az újabb kor érdeme, hogy a helyzet komolyságát felfogva, a mulasztás helyrehozására törekszik a nemzet, s valamint a fiumei kikötő és tengeri hajózás, azonkép a dunai forgalom is, előszeretettel nyújtott tetemes befektetések folytán, gyorsan emelkedik.

De kitüntetést érdemelnek az ezen nemzeti sajtáságunkban nem nagyon gyökerező különlegesség előmozdítása körül szereplött honfiak is.

Ezek közé tartozott Kenessey Albert tagtársunk, a kinek emlékét ma ünnepélyesen újítjuk meg köztünk. Azon kevesek egyike volt ő, a kik a hajózás tudományával mind elméletileg, mind gyakorlatilag eredményesen foglalkoztak.

Kenessey Albert, a Veszprém-, Székes-Fehér- és Tolna-megyében szélesen kiterjedt nemes Kenessey család ivadéka. 1828. febr. 4-én született Tolna megyében, Gerje községben, a hol atyja, Kenessey Benjamin, akkor községjegyzői hivatalt viselt. Anyja, Pauer Katalin, a mostani székes-fehértvári püspök testvére volt. Szülőinek számos gyermekök levén, hogy azok neveltetésén könnyítve legyen, Albertet már 3 éves korában atyjának nővére: Kenessey Zsófia vette magához, a ki előbb, mint özvegy, később mint Bencsik István, Veszprém megyében csajág-községi ref. lelkész neje, vitte neveltetésének gondjait. E lelkész-pár maga gyermektelen levén, őt később egészen is örökbe fogadta. Gimnasialis tanulmányait igen korán kezdette a gyönki ref. gymnasiumban. Majd nevelő-szülői 1839-ben a pápai főiskolába küldötték, a hol a gimnasialis osztályok befejezésén kívül, az első két évi bölcsészeti tanfolyamot is végezte. Ezt követőleg 1844—46-ban Debreczenben végzett még egy bölcsészeti és két jogi tanévet, a melylyel collegiumi tanulása befejeztetvén, a tulajdonképi életpályára lépés előtt, a kor szokása szerint, a rectoriára való menetel állott előtte.

Azonban ezen időtájon folytak a politikai és társadalmi mozgalmak hazánk anyagi jólétének különböző irányu emelése körül. A Dunát már szép számú gőzös-raj szelte. Az országos iparegyesület, a védegylet és gyáralapító társaság az ipar és kereskedelem terén mozgatták az előhaladást. Társadalmi és irodalmi úton, az ipar mellett különösen hangsúlyoztatott a kereskedelem emelése; a közlekedési eszközök javításának szüksége. Egyik oldalról a legelsők közt gróf Széchenyi István mozgatta ez ügyet különböző irányban, hathatósan. Más oldalról szőnyegre került a vukovár-fiumei vasút tervezete. Kossuth lelkesítő szavával felhangzott a nemzet fülébe a jelszó: „Tengerre magyar!”

Kenessey ifju lelkét ez ragadta meg. Rögtön elhatározta, hogy a tengerészeti pályára lép s Fiuméba megy a tengerészeti iskolába. Alig várta a tanév befejezését, július végével már elhagyta a debreczeni iskolát s nagy szorgalommal a fiumei tengerészeti iskola tannyelve, az olasz nyelv tanulásának feküdt.

Szerencsés volt abban, hogy nevelő atyja, maga is a haladás embere s minden hazafias törekvés buzgó barátja lévén, megerősítette ezen elhatározásában és a kivített tőle telhetőleg elősegítette. 1846. szeptember elején indult Fiuméba. Igen kedvező kilátást engedett céljára nézve az 1842-ik évi 21817 sz. a. kelt királyi rendelet, mely szerint a felvétetéshez legalább is a 14-dik életév betöltése kívántatván meg, a nagyobb koru és már magasabb tudományos képzettségű ifjaknak megengedett, hogy a tengerészeti iskolai tantárgyakat magán úton s ekkép a rendes tanfolyamnál sokkal rövidebb idő alatt is végzhessék. Kenessey Albert ekkor 19-dik évét gázolta, s bölcsészeti s jogi előképzettséggel bíró egyén volt már. E szerint a királyi rendelet által nyújtott kedvezményben részesült. És hogy mily nagy kedvvel és szorgalommal lépett választott életpályájára, mutatja az, hogy 1846. október elején kezdván tanulását, 1847. febr. 22-én, s így alig 5 hó mulva, már letette a kereskedelmi tengerész-hadnagyi, vagy mint akkor nevezték: scrivanoi (hajó-írnoki) vizsgát s még azon tavaszon kadet-kép lépett a „Giovano R.“ kétárbozos vitorlás hajóra, a melylyel május 2-án indult legelőször is Konstantinápolyba. Kenessey

kemény természetét bizonyítja, hogy ezen első s hosszú tengeri utjában sem kapott tengeri betegséget, sőt mint naplójában írja, a tengeri friss levegő még egészségére szolgált. A Fekete tengert is átutazván, 1847. őszén a Földközi tengeren s a Gibráltáron át ment Londonba ; onnan ős utóján ismét Odessába, majd vissza Konstantinápolyba. Ez utóbbi útja kiválólag sok veszedelemmel járt. Többször küzdött meg nagy viharral. Különösen igen emlékezetes maradt előtte a Bosporus torka előtt lefolyt küzdelem. Később Radimiri kapitány mellett, mint hadnagy (alkapitány) szolgált s azzal utazott a tél folytán Triesztbe.

Triesztben 1848. tavaszán, gróf Széchenyi István ajánlata, a szabadalmazott osztrák Lloyd-társaság hajóira jutott át, a hol előbb gyakornoki minőségben foglalkozott s így utazta be sebesen haladó gőzösökkel a dalmát s görög tengerparti kikötőket ; — majd a „Kübeck“ nevű gőzhajón az épen megbetegedett harmad-kapitány helyét foglalta el. E szolgálatban töltötte a nyarat. Volt ismét Konstantinápolyban, a Fekete tengeren s onnan fel a Dunán egész Galaczig. Ősz hóra kelve került ismét vissza Triesztbe, a honnan két évi távollét után rövid látogatásra kívánt hazájába visszatérni.

A látogatási engedélyt megnyerte. De haza érkezvén, itt nevelő atyját, kit epedve vágyott látni, már halva, hazáját pedig az épen kitört szabadságháboru első küzdelmében találta. Honfitúi érzete nem engedte habozni. Állomására nem tért vissza többé. Honvédnek állott be. Csakhamar jelentékenyen is tudta a kormány hasznát venni. Akkor kivált igen kevés magyar egyén volt még, a ki szakképzettséggel bírt a hajózásban, s Kenessey nov. 1-én már mint hadnagy szolgált a „Mészáros“ első magyar hadi gőzösön. 1849. januárban főhadnagygyá lett, februárban pedig századosi ranggal a Nagy-Váradon felállítatni szándékolt tűzériskola matematikai tanárává designáltatott. Ez intézet azonban létre nem jött, s miután hajóját, a „Mészáros-t“ Windischgrätz elfoglalta, a fiatal százados a honvéd tűzérséghez osztatott be, a melynek fejével, Lukács Dénessel, a tanárságra készülés közben közelebbi ismeretségbe jutott. Májusban a „Honvéd“ és „Perczel“ két hadi gőzöst szerelte fel a Tiszán. Ezek egyikével, a „Honvéd“-del részt is vett a csúrogi csatában,

a hol műve használhatóságát bebizonyította. Lukács Dénes azonban ismét visszakövetelte őt a hadügyminisztérium útján, a tüzérséghez s ott szolgált egész addig, míg nem Dévánál a Rüdiger orosz tábornok és Beke honvéd ezredes között kötött fegyverletétel bekövetkezett.

A fegyverletétel után Kenessey is osztrák fogságba került. De innen egy orosz lovassági hadnagy segítségével, a kivel még Odessában ismerkedett meg, csakhamar kiszabadult. Debreczenbe ment. Ott 1850. elején a takarékpénztárnál megürrült könyvvezetőségre neveztetett ki. Csekély fizetését francia és olasz nyelvórák adásával, rajztanítással és mérnöksegédi munkák végzésével pótolgatta.

1852. tavaszán lépett ismét vissza hivatásszerű pályájára, a midőn a Balaton gőzhajó-társaság „Kisfaludy“ gőzösének vezényletét vette át. De kevés jövőt ígérhetvén a balatoni gőzhajózásnak, 1853-ban az Első cs. k. szabadalmazott Dunagőzhajótársaság szolgálatába lépett, az akkori felvételi szabályok szerint csak mint kormányos. Ott egy év múlva másod-, ismét egy év múlva első kapitány lett, s mint ilyen volt 1867-ig. Ez állásában nősült meg 1857. okt. 15-én, most már özvegyével, Perlaky Idával.

1868. elején a m. kir. közmunka- és közlekedési minisztérium által hajózási és vasúti felügyelővé neveztetett ki. Mint ilyen, miniszteri utasításból meglátogatta az ugyanez évben tartott havrei tengerészeti és halászati kiállítást. Ugyancsak a minisztérium rendeletére 1868. decz. 10-én nyitotta meg a hajózási téli iskolát. Erre nézve 1868. nov. 24-én adatott ki a közlekedési minisztérium által az első hirdetmény. Ezen, a hajózási tanulmányoknak ugy elméleti, mint gyakorlati ismertetése és terjesztése céljából a vallás- és közoktatási minisztériummal egyetértőleg felállított és évenként Pesten december 10-től három hóig működött iskola tanfolyama két osztályból állott, melyben kezdve a legelemibb dolgokon, a szép és helyesíráson, a számtan elemein, a tanterv mindazokat a tudományokat fellelte, a melyek a mívelt hajósnak okvetlen szükségesek, mint a kereskedelmi számtan, a könyvvitel, a géptan, természettani földrajz, hajóvezénylettan stb. Az iskola igazgatásával Kenessey

Albert bizatott meg, a ki nemcsak szervezője, hanem tervezője is volt ez intézménynek, a melyben előadó tanárkép maga is egész szenvedélylyel foglalkozott s annak kifejtését élete legszebb feladatául tűzte ki, minden törekvését oda irányozván, hogy a hajós pályát emelje s a magyar ifjuságnak egy új életpályakört szerezzen. Gróf Mikó Imre, akkori közlekedési miniszter, felfogván e törekvések fontosságát, készséggel is nyújtott segédkezet a cél eléréséhez. Elismert szakemberek tapintatos oktatása mellett fejlett az iskola, s a mint a szükség mutatkozott, folyvást több-több tantárgy vétetett fel; úgy, hogy a negyedik és ötödik évben már egészségtani és a szerencsétlenségnél leggyorsabban szükséges sebészeti műtéteket tárgyazó előadások is tartattak. Az igazgatón kívül, tanárok voltak: Beck József, Tóth Gábor, Máár Péter Pál, Catinelli Henrik, Bugáth Ferencz, Muzsikó György, dr. Grósz Lajos — majd ő helyette dr. Farkas Kálmán. Mind a mellett az évi összes költség alig ment 2000 frtra, a melyet a minisztérium készséggel nyújtott. Az intézmény az érdekelt közönség részéről is mindinkább növekedő rokonszenvben részesült. Egyesek s társulatok pályadíjakat tűztek ki a legszorgalmasabb ifjak jutalmazására; — mások mintákkal, műszerekkel s hajózási irodalmi szakmunkákkal ajándékozták meg az iskolát, úgy, hogy rövid időn igen szép kézi könyvtárral s a hajózás körébe tartozó különféle tárgyak mintagyűjteményével rendelkezett az.

Öt év mulva azonban az intézet, Kenesseynek legnagyobb fájdalmára, gr. Zichy József, közlekedési miniszter 1874. decz. 17-én kelt rendelete által, a költségfedezetnek takarékoságból történt megvonása folytán, megszüntettetett.

Ezt megelőzőleg 1873-ban azon kitüntetés érte Kenesseyt, hogy hajózási főfelügyelővé léptettetett elő, a mely állásban volt egész haláláig. De az intézet megszűnése miatt érzett fájdalmát soha sem felejtette, s azt, mint élete legszebb feladatát megbénító tényt emlegette folyvást. Sok különféle utat és módot meg is kísérlött annak ujra életbeléptetésére: de az nem sikerült.

Kenessey kora ifjúságától kezdve, előszeretettel s nem mindennapi tehetséggel foglalkozott az irodalommal is. Tanuló

korában Pápán s Debreczenben, munkás tagja, sőt jegyzője is volt a főiskolai önképző köröknek, s iskolai dolgozatokban, pályaművekben s vegyes irodalmi munkálatokban nem ritkán kísérlette meg erejét. Tengeri utazásáról »Egy magyar tenge-rész naplója, magyar, osztrák, görög, török, orosz, angol par-tokon, 1846 őszhő 6-dikától, 1848 nyárutó 17-éig« czim alatt, sok érdekes megfigyelést s reflectáló eszmét tartalmazó naplót hagyott kéziratban hátra. Ezután kinyomatva megjelent önálló művei s akadémiai értekezései következők:

Német-magyar és magyar-német hajózási műszótár. Pest 1865. 151 lap.

Halaink és haltenyésztésünk; a m. tud. Akadémia által dicsérettel kitüntetett és két más pályatársával együtt kiadott pályamű. Pest 1867. Ugyanez: Halászatunk és haltenyésztésünk czim alatt 1868-ban külön is kiadatott.

Jelentés gr. Mikó Imre ő nagyméltóságához, a havrei tengerészeti kiállítás megtekintése alkalmából 1868. 26. l.

Hajózási törvények és rendszabályok 1869.

Hajózási árukezelés 1869.

Statisztikai adatok a magyar korona területén 1870-ben forgalomban volt hazai uszákról. Kiadta a m. kir. közm. és közlekedési minisztérium 1871.

A kapaszzkodó hajózásról. Akadémiai székfoglaló érteke-zés 1872.

A vízből való élet és vagyonmentés s eszközei. Akadémiai értekezés 1874.

Adatok folyóink vizrajzi ismertetéséhez. Akadémiai érte-kezés 1876.

Folyóiratokban megjelent művei: A reál-tudományok taníttatásának szükséges voltáról. Magyar múzeum 1850—2 évi folyam — — — y Bartel név alatt. — A magyar kereske-dők képzettségéről, nemzetiségi s kereskedelmi teendőikről: Debreczeni közlőny 1860. évi 29, 30, 31 sz. — A győri Kis-Dunáról. — A győri kikötőről 1860. a Győri közlőnyben; — 1861-ben a Vasárnapi Ujságban: A fumei hajózási és keres-kedelmi művelődésről, — Erichsen Pál élete; — a Politikai

ujdonságokban : Egy pillantás az Aldunára ; — a Szépirodalmi
 figyelőben : A maël-özönbe sodratás (fordítás) ; — a Házi
 kincstárban : Az illendőségről ; — a Hölgyfutárban : A fiumei
 szózat (fordítás olaszból) ; — a Magyar sajtóban : A fiumei ha-
 józási iskoláról, — a Protestans egyházi és iskolai lapban : A
 népnevelés hiányairól Debreczenben és vidékén, s ugyanott a
 népnek a közügyek iránti érdekeltsége emelésének módjáról
 — 1862-ben a Vasárnapi Ujságban : Domini Vincze tanár;
 tudományos működéséről. Miért fognak most kevesebb halat ;
 — 1863-ban ugyancsak a Vasárnapi Ujságban : A Derü nevű
 első magyar gőzgép eredete. A csavar-gőzösökről. — A magyar
 ember könyvtárban : Gyöngyhalászat Ceylon szigetén (fordi-
 tás) ; — 1864-ben, a Magyar Sajtóban : A magyar kereskedelmi
 műsőtár bírálata ; — 1865-ben az Ungarische Nachrichten-
 ben : Die Entstehungs-geschichte der I. k. k. priv. Donau-Dampf-
 schiffarts-Gesellschaft ; — a Honban : Észrevételek Xantus
 János e című iratára : »A magyarországi gőzhajózás érdeké-
 ben.« — 1866-ban a Politikai Hetilapban : A hajózási törvé-
 nyekről ; — a Vasárnapi Ujságban : A tengerészeti ismeretek
 újabb haladási mozzanatairól. Vásáros-Namény. Az ó-budai
 hajógyár 1866-ban, — a Magyarország anyagi érdekeiben : A
 Felső-Tiszáról, hajózási szempontból. A hajózásról, mint vállá-
 latról. Hajózási érdekeink ; — a Magyar Világban : A találmá-
 nyok méltatása (*.* jegy alatt). A vizszabályozás és a halte-
 nyésztés ; — 1867-ben a Magyarország anyagi érdekeiben : A
 hajós pálya és ahhoz szükséges ismeretek. Egy-két szó a dohány-
 jövedelem kezeléséhez ; — a Vasárnapi Ujságban : Visszaemlé-
 kezések a tengerre. Az újpesti kikötő télen ; — a Magyarország
 képekben : A magyar Duna és melléke ; — a Vasárnapi Ujság-
 ban : A petroleum a háztartásban és az iparban. Fiume. Lu-
 kács Dénes életrajza. Egy nap Fiumében, — 1868-ban a
 Vasárnapi Ujságban : A pécs-barcsi vaspálya megnyitása s
 ezzel a pécsi kőszénbányák leírása. Nehány nap Franciaor-
 szágbán ; — a Budapesti Közlönyben : Beszéd a hajózási téli
 iskola megnyitása alkalmából 1868. decz. 10-én ; — 1876-ban
 a Vasárnapi Ujságban : A keleti tartományok ; — a Mérnök-
 és építész-egylet közlönyében : A vitorlás hajókról, — 1877-ben
 ugyanabban : Hajózásunk a verseny terén ; — 1878-ban a Nem-

zetgazdasági szemlében : A Dunagőzhajó-társaság jogi viszonya az államhoz ; — 1879-ben a Vasárnapi Ujságban : Pauer János életrajza.

Akadémiánk az 1871-dik évi májusi nagygyűlésén választotta őt levelező tagjává. Attól fogva gyűléseink legszorgalmasabb látogatóinak egyike volt.

Mint az előbocsátott munkasorozat mutatja, irodalmi működésének főszülya a hatvanas évekre esik. Önálló művei is azonban főképp összeállítások ; s így életirati ismertetést és bírálatot nem igényelnek : de azért Kenessey a magyar hajózási irodalom nagyon kevés úttörői közül való.

Halála élete delén, 51 éves korában, 1879. júl. 14-én, távol övétől, Bródban, hivatalos utazás közben, hirtelen következett be. Eris egészségben utazott le Slavóniába, Bródban a szávai vasúthíd megvizsgálására. Júl. 14-én estve 11 órakor írta alá végzeményéről a hivatalos jegyzőkönyvet, — éjféltől 12 órára pedig már kiadta lelkét a Boreas gőzös fedélzetén, a melyen másnap hazautazandó volt. Szívszélhűdés vetett véget életének. Hült tetemei felhozatván haló helyéről Budapestre, most itt a kerepesi úti sírkertben aluszsza örök álmait. Özvegyet, s két fi- és két nő-gyermecket hagyott hátra.

Életpályáját sok viszontagsággal változó tengeren kezdé. De öneiöböl és önszorgalommal emelkedés oda juttatá, hogy minden tengeri vészről menten, egy boldog családi élet révében s tekintélyes állásban tölthetné napjait. És a hajó utóvégre mégis visszakövetel életemberét. Csodálatos sors intézménye : 1857-ben a szerető nőnek a Boreas adta a vőlegényt, a melynek Kenessey akkor kapitánya volt, s az ezüst-lakodalom hiányzó három évét se várva be, a melegen szerető és szeretett nő és család helyett a Boreás fogta fel az övéi körében boldog férj és családapá véglehetét. Dr. Szabó József tagtársunk igazolása szerint, 1856-ban a Boreás fedélzetén kezdette Kenessey, a hol őt nevezett tagtársunk ugyanakkor, épen a Száván meglátogatta, legelső önálló munkájának : a Hajózási műszótárnak dolgozását, a mely legelsője az őt Akadémiánk körébe emelő műveinek ; — s irodalmi munkálkodásának ugyanazon hajón lett véghatár szabva s ő maga is Akadémiánk köréből kiragadva.

A koszorú, a melyet Akadémiánk nevében sirjára baráti kézzel s üdvkívánattal leteszek, a gyakorlati s elméleti szak-egyént, a szakirót és a szaktudóst illeti, oly szakban, a melyben magyar hazánkfiak közül a gyakorlat, de különösen az irodalom terén még igen kevesen foglalkoznak. Korán dőlt ki a kevés közül is a legjobbak egyike. Különösen a tudomány, a szak-irodalom terén: ki lesz, a ki pótolandja közöttünk helyét?!

1635-1922/23

Hőmennyiség-mérések. Schuller Alajos és dr. Wartha Vincze tanároktól. Egy táblával. 20 kr. — XIII. Folyékony cýansó vas-nagyolvasztóból. Közli Kerpely Antal 1. tag. 10 kr. — XIV. Dolgozatok a k. m. tud. egyetem élettani intézetéből. Közli Jendrassik Jenő 1. tag. 50 kr. — XV. Lázás bántalmak egyik okbeli tényezőjéről. Székfoglaló értekezés. Balogh Kálmántól. 20 kr. — XVI. Szibériai és délamerikai gombák (Fungi e Sibiria et America Australi.) Kalchbrenner Károly r. tagtól. Négy táblával. 60 kr.

Kilenczedik kötet. 1878–1879.

I. Adatok a dentinfogak finomabb szerkezetének ismeretéhez. Teschler György reáliskolai tanártól Kőrmöczbányán. 7 táblán rajzolt 28 ábrával. 60 kr. — II. A ditroi syenittömsz közöttani és hegyszerkezeti viszonyairól. Koch. 1 tábla rajzzal. 30 kr. — III. A gyuladásról. Thanhoffer. 3 tábla rajzzal. 40 kr. — IV. Nehány gázkeverék szinképi vizsgálata. Lengyel. 1 tábla rajzzal. 10 kr. — V. Új adatok Magyarhon kryptogam virányához az 1878. évből. Hazslinszky 10 kr. — VI. Agyszöveti vizsgálatok. Laufenaucr. 2 tábla rajzzal. 10 kr. — VII. Emlékbeszéd Balla K. felett. Galgóczy. 10 kr. — VIII. Az érvesréről Thanhoffer. 64 fametszvény és 1 tábla. 50 kr. — IX. Urvölgyit egy új réz-ásvány. Szabó. 1 tábla rajzzal. 10 kr. — X. A Pinguicula alpina mint rovarévo növény. Klein Gyulától. 2 tábla rajzzal. 20 kr. — XI. Az aczél megkülönböztető jelei. (Indított tömecsü állapot, meleg törő próba.) Kerpely Antaltól. 30 kr. — XII. Hébert és Munier Chalmas közleményei a magyarországi ó harmadkori képződményekről. Hantken Miksától. Két tábla rajzzal. 20 kr. — XIII. Fouqué munkája Santorin vulkáni szigetről, megismerteti és jegyzetekkel kíséri dr. Szabó József. 20 kr. — XIV. Emlékbeszéd néhai dr. Kovács-Sebestény Endre lev. tag fölött. Dr. Rózsay Józseftől. 10 kr. — XV. Floristicai adatok, különös tekintettel a Roripákra. Borbás Vinczétől. 40 kr. — XVI. A hazai epilobiumok ismeretéhez. Borbás Vinczétől. 20 kr. — XVII. A szaruhártya szalagszerű elhomályosodásáról. (Bundförmige Hornhauttrübung.) Rajzzal egy táblán. Dr. Goldzieher Vilmostól. 10 kr. — XVIII. Vizsgálatok az agy corticalis látómezőjéről. Dr. Laufenaucr Károlytól. 20 kr. — XIX. Újabb adatok a tengeri moszatok krystalloidjairól. Klein Gyulától. Egy táblával. 30 kr. — XX. A magas hőmérsék és karbolsavgőz hatása szerves testekre. Than Károlytól. 10 kr. — XXI. Az alsó-kékedi gyógyforrás chemiai elemzése. Stollár Gyulától. A felső-rákosi savanyúvíz, valamint a székely-udvarhelyi hideg sós fürdő chemiai elemzése. Dr. Solymosi Lajostól. 20 kr. — XXII. A felső-ruszbachi ásványvíz vegyelemzése. Scherffel W. Auréltól. 10 kr. — XXIII. Agránát és Cordierit (Ditroit) szerepése a magyarországi Trachytokban. Dr. Szabó Józseftől. 30 kr. — XXIV. Megemlékezés Bernard Claude fölött. Balogh Kálmántól. 20 kr. — XXV. Regnault H. Victor emlékezete. Dr. Than Károlytól. 10 kr.

Tizedik kötet. 1880.

I. Közlemények a m. k. egyetem vegytani intézetéből. I. Adatok a carbonylsulfid phisikai sajátosságaihoz. Dr. Ilosvay Lajostól. — A budapesti világító gáz chemiai analysise. — Ugyanattól. — Egy földpát mennyiségi analysise. Loczka Józseftől. — II. Gróf Vass Samu emlékezete. Deák Farkastól. — III. A magyarországi dunaszigetek földirati csoportosulása s képződésök tényezői. Dr. Ortvay Tivadartól. Egy melléklettel. — IV. Adatok a Martin-aczél tulajdonságainak ismertetéséhez. Kerpely Antaltól. — V. A víz-elvonó testek behatásáról a kámforsavra és amidjaira. Balló Mátyástól. — VI. A vadgesztenye gyökereinek ismertetéséhez. Klein Gyulától és Szabó Ferencztől. Egy táblával. — VII. Az utóvilágításról Geissler-féle csövekben. Dr. Lengyel Bélától. — VIII. A rank-herleini és szejkei ásványvizek chemiai elemzése. Dr. Lengyel Bélától. — IX. A városligeti artzi kút hévforrásának vegyelemzése. Than Károlytól. — X. Adatok a Mecsekhegység és dombvidéke Jurakorbéli lerakódásának ismertetéséhez. I. Stratigraphiai rész. Böckh Jánostól. — XI. Myelin és idegvélő. (Szövetteni tanulmány.) Petrik Ottótól. 16 rajzzal. — XII. Közlemények a m. k. egyetem vegytani intézetéből. I. A durranó lég sűrűségének meghatározása. Kalecsinszky Sándortól. — II. A nitrosylsav néhány sójáról. Dr. Csulak Lajostól. — XIII. A magyar tengerpart szivacsfaunája. I. közlemény. Dr. Dezső Bélától. — XIV. A

bábolnai meleg »Mátyás-forrás« és a szovátai »Fekete-tó« hideg sósforrás chemiai elemzése. Dr. Hankó Vilmostól. — XV. Közlemények a kolozsvári egyetem élet- és körvegytani intézetéből. Dr. Ossikovszky Józseftől. I. Adalék a hyrosin és a skatol vegyi szerkezetéhez. II. Arsenkéng mint mérég s annak szerepe törvényszéki kérdésekben. III. A tellurnak előállítása a nagyági aranytellur érczekből és a nyers tellurból. — XVI. Az ágyéki és gerinczagi dűczok többszöröségéről. Dr. David Leótol. Egy táblával. — XVII. Új vagy kevesebb ismert szömöröcsőgfélék. (Phalloidei noví vel minus cogniti.) Kalchbrenner Károlytól. Három táblával. — XVIII. Az associált szemmozgások idegmecanismusáról. Dr. Högyes Endrétől. I. közlemény. 2 könyomatú és 3 egyszerű nyomatú táblával. (Bevezetés. I. rész. A fej- és testmozgásokat kísérő associált szemmozgások tünetényei emlősöknél és az embereknél.)

Tizennegyedik kötet. 1881.

I. Az associált szemmozgások idegmecanismusáról. 2 fametszettel. (Második közlemény. II. rész. Az idegrendszer egyes részeinek befolyásáról az önkénytelen associált szemmozgásokra.) Dr. Högyes Endrétől. — II. A Frusca-gora aquitaniai flórája. 4 táblával. Dr. Staub Móricztól. — III. A pinguicula és utricularia sejtmagjaiban előforduló krystalloidokról (Egy táblával.) Klein Gyulától. — IV. Vegyeréltani vizsgálatok. (II. értekezés.) Dr. Than Károlytól. Egy tábla körrajzzal. — V. Ujabb tanulmányok a kámforesoport köréből. Balló Mátyástól. — VI. A homoródi vasas savanyúvíz-források chemiai elemzése. Dr. Solymosi Lajostól. — VII. A solymosi hideg savanyú ásványvíz chemiai elemzése. Dr. Hankó Vilmostól. — VIII. Önműködő higanylégszivattyú. Schuller Alajostól. Egy rajzzal. — IX. Adatok a Mecsekhegység és dombvidéke jurakorbeli lerakódásainak ismeretéhez. (II. Palaeontologiai rész.) Böckh Jánostól. 10 tábla rajzzal. — X. A carludovica és a canna gummiáratairól. Szabó Ferencztől. Egy táblával. — XI. Budapest főváros ivóvízei egészségi szempontból s néhány ásványvíz elemzése. Balló Mátyástól. — XII. Emlékszed William Stephen Atkinson külső tag felett. Dr. Duka Tivadártól. — XIII. Adatok a harántcsikú izmok szerkezet- és idegvégződéséhez. (Székfoglaló értekezés.) — Thahoffer Lajostól. Egy 4-es rétű tábla rajzzal. — XIV. A mohai (fehérmegyei) Ágnes-forrás vegyelemzése. Dr. Lengyel Bélától. — XV. Egy ujabb szerkezetű, vizszivattyúval combinált higany-légszivattyúról. Dr. Lengyel Bélától. Egy tábla rajzzal. — XVI. Az elzöldült szarkaláb mint morphologiai utmutató. Borbás Vinczétől. Egy tábla rajzzal. — XVII. A víznek képződési melegéről. Schuller Alajostól. — XVIII. Békésvármege flórája. Dr. Borbás Vinczétől. — XIX. Rendhagyó köggombák. Hazslinszky Frigyesztől. Rajzokkal. — XX. Dolgozatok a k. m. tud. egyetem élettani intézetéből. Közli Jendrássik Jenő. (I. Adatok a szűrődés tanához. Regőczy Nagy Imre tr. tanárségétől. II. A gyomor hámsajtjeiről. Ballagi János tr. élettani gyakornoktól. III. Adatok a zsírfelszívódáshoz a gyomorban. Mátrai Gábor orvostanhallgatótól. IV. A zsírok átszívargásáról, nevezetesen az epe befolyása alatt. Hutya Ferencz orvostanhallgatótól. (Rajzokkal.) — XXI. — Emlékszed. Kenessey Albert felett. Galgóczy Károlytól. — XXII. A tudományok haladásának befolyása a selmecvidéki bányamivelésre. Péch Antaltól. — XXIII. Vegyeréltani vizsgálatok. A calorimetrikus mérések adatainak összehasonlításáról. Than Károlytól. — XXIV. Közlemények a m. kir. egyetem vegyteni laboratoriumából. Bemutatta Than Károly. (I. A borkősav száraz lepárlási terményeiről. Liebermann Leótol. II. Adatok a Carbonylsulfid physikai sajátosságaihoz s tiszta Carbonylsulfid előállítása. 2-ik közlemény. Illosvay Lajostól.) — XXV. Közlemények az állatorvosi tanintézet vegyteni laboratoriumából. Liebermann Leótol. (I. A kénessav kimutatása a borban és más folyadékokban. II. Egy készülék könnyen olvadó fémek és öntvények olvadási pontjának meghatározására.) Egy rajzzal. — XXVI. A hydrogen hyperoxyd képződése égés közben. II. Válasz a víz képződési melegének ügyében. Schuller Alajostól.